

27/10/72
377
655

עיתון: ??? - Davar תאריך: 27 אוק' 1972 עמוד: 11

"ימית": ביצה שלא בקעה

מאת נחום ברנע

עוזי גדור, מתכנן חקלאי מוכי שר מאד ובעל מעוף ודמיון, הוא בחור חסר מול, בזמנו נשלח ל-הכנר לו שתכניתו לא תוגשם כרצונו הלך משם. אחר כך היה בגולן, שם היבד תכנית אב רבת יומרה, וגם ניחל מקרוב את מפי על ההתיישבות בצעדיו הראשוניים. עוזי גדור ראה שאין מתכוון נים כלל לבצע את החלקים ה"כבי" דים" בתכניתו. קם התפטר בי רעש גדול, אחר כך, לאחר שהות קצרה, היה אחד האחראים לתכניית-האב למפרץ שלמה, כחבר צוות של משרד הבטחון. התכנית גדולת-הממדים קפאה אי שם בין העוני בכסף לעוני במעש, שאי פיון עד לאחרונה את המצב שם. גדור נמנה, בצד מכרים ותיקים מתכנית מפרץ אילת, עם מתכנני "ימית", העיר שדין עומד לא להציע אותה בישיבת הממשלה, כמתכנון מזלו ניש למדי: תכניתו תיו גוססות בעודן על הגייר, אך אין זו אשמת המול בלבד, בישראל לא ניתן למעשה להביא לאישור תכנית-אב ותכנית-ביי גוי יומדניות, טורח משהו להזי מין תכנית ולשלם למתכננים את שכרם, סיכויי תכניתו, לשבור את מחסום ניגודי האינטרסים בין ה" משרדים, להעפיל אל שולחן ה" ממשלה ולזכות שם באישורים ובכספים הדרושים, שניים לאפס, אין אוהבים לאשר תכניות מחייבות, כל שכן תכניות מחייבות מעבר לקו הירוק, ועוד בשטחים שגורלם שנוי במחלוקת.

המפה לקוחה מתוך התכנית שנגזרה בימים האחרונים ע"י משרד הבטחון

אדומים בגולן. שהרי בסופו של דבר עלולים לקום בכל אותם מקור מות ישובים עירוניים קטנים כושלים, לאט-לאט, וללא תכנון. זה הסוד שלו נמצא בירי אחד מאותם עות-קים בוחאשף של תכנית-העיקר "ימית" - שניצלו ממפעלות ההעלדה מות החפזות: שביצעו לפני כמה שבועות פקיד משרד הבטחון, קשה להסביר, מדוע בוזבה אנרגיה רבה כל כך על העלמת חוברת זאת, המודפסת בעמוד אסתטי ובארבעה צבעים, בישיבת הממשלה ב-27 באוגוסט השיב שר הבטחון על שאלתה של נתן פלד בעניין ידיעות על הקמת עיר באזור רפיח, כדלקמן: "אין בירי הצעה אופרטיבית לדיון עם ראש הממשלה או עם הממ"ר שלה בנידון זה" ("דבר", 28.8). דיון חזר באותה הזדמנות על הודעת דובר משרדו, שאיגור מר להגיש לממשלה שום תכנית להקמת עיר בשם "ימית" באזור רפיח. כפי שנודע, הוסיף הכתב המדני, קיימות הצעות שונות בעניין זה שטרם הגיעו לכלל גיבוש. והנה ההצעה - אם היא "אופרטיבית", "מנוכשת" או לא קשה לדעת - מונחת בירי, ואני עדיין מתקשה להבין מדוע התכ"ר חש לה, או לפחות התעלם ממנה, שר הבטחון, צוות, ששני תתי-אלופים מפקודי הקרובים (גזית ופונדק) נמנו עמו, חתום עליה, יחד עם יועצו הכלכלי, מכאן שהדעת נותנת, כי דיון ידע על החוברת שהכינו לו, דעתו של דיון בעד הקמת עיר גדולה. בז (המשך בעמוד 16)

שמדובר בישובים עירוניים, אי רצונה, או אי יכולתה, של הממשלה להתחיל גורמים, ללא ספק לבזבוז כספים רב. השבוע אמר שר האוצר, שהוא מתנגד לבניית ערים בשטחים, אלא אם כן תבוא עליה המונית, חבל שי לא תביא דעתו זו לאישור בממ"ר שלה, אילו היתה זוכה לרוב, לא היו צוותי התכנון, הסודיים ירי תר והסודיים פחות, צריכים לט" רוח כל כך לשרטט ערים במקור מות כמו פיתחת רפיח או שארם לה שאין ביכולתה לשאת אלא ב" הוצאות הקמת עיר אחת, או תצי" טרף להחליט: חברון או פיתחת רפיח או שארם אישייך או מעלה

תכנית-האב לרמת-הגולן, שי דיברה על פיתוח תיירות בקנה מידה גדול ועל הקמת עיר בת 50.000 תושבים, הונחה על שולחן הממשלה, אך לדיון לא הגיעה. החלקים החקלאיים מבוצעים ב" הדרגה, אף כי לא בהכרח מתוך נאמנות לקווי התכנית. חלקיה האחרים אינם מבוצעים. גם בבקעה, בגדה ובסיני, אין קשר בין התכניות שעל הגייר והקצבת הכספים בפועל. המחלקה התיישבות בסוכנות מקיימת אמ" גם בגבולות האפשר את הוראות התכניות האזוריות שלה, תוך ביי צוע החלטות ספוראדיות של ועד דת השרים לענייני התיישבות. כמעט מו הנכנע לעשות זאת. כי

„ימית“ ביצה שנולדה

(המשך מעמוד 11)

פיתחת רפיח עכשיו ידועה. מה הפסול, באין, כאמור, החלטת ממשלה, בהכנת תכנית למיניהן באזורים שונים? צוות זה כמעט הכין תכנית כזו גם למרחב שלי-מה ומפרץ אילת. האם גם בתכנית לעיר הדרומית יש מסתורין הדורש הסבר, או, לחילופין, הי' עלמה? עכשיו כבר אינני יודע.

אחותה של חיפה

יתרון ראשון שמונים המתכנתי נים בעיר הוא מיקומה: 110 ק"מ לומטרים מתליאביב, בערך כ"מרחקה של חיפה מהמטרופולין הגדול. במלים אחרות: יתווסף מוקד שלישי לערי הים, שהיה במשקלו לחיפה, החופים הסמוך כים לה צופנים בקוכם תקוה גדולה לתיירות. בתנאי שלום, מור סיפוס המתכננים, תשב העיר על צומת דרכים חשוב ביותר, בין ישראל למצרים. הם מיעדים לה נמל ימי ונמל תעופה בין-לאומי, אוכלוסייה יועסקו בנמלים, בחצי שיה, בתיירות, בבנייה, בשירותים לעצמם ובשירותים לאוכלוסייה הערבית של הרצועה ולישריבים היהודיים.

העיר צריכה היתה לקום במרחק של תצי קילומטר עד 800 מטר מקו המים. בינה לבין הים ישתי רע הוף נקי, מגונן ועשיר בשטחי נופש. תנאי הבנייה העירונית יעניקו לעיר מראה של ציפור פרושת כנפיים. במפגש הכנפיים ירוכזו חיי התרבות והמסחר. הדריות יהיו מרווחות יחסית: 80 מטר לדירה בממוצע בשלבי האיכלוס הראשונים ו-95 מ"ר ב"שלב הסופי. מי השתייה, קבעו המתכננים, יסופקו על ידי מימית קני המחקה שיצטרכו להתחיל בפיתוחם בסוף העשור הנוכחי. החזון עוד מרחיק לכת ומביא ביחשבון שמיתקן כוח גרעיני יספק את החשמל למיתקנים.

התכנית מרשימה ללא ספק, היא מדברת על גמר שלב א', הכולל אוכלוסייה של 10.000 נפש ב-1974. תאריך שאיננו גראה דיא לי ביותר, גם אילו היה להצעה סיכוי להתגשם. 257 מיליוני לירות היה צריך שלב זה לעלות. בשלב השני, בו יאכלסו את הי עיר 30.000 תושבים, יישקעו 581

מיליון. מיליארד ו-170 מיליון יעלה שלב ג' של העיר (100.000 תושבים) וקרוב ל-4.7 מיליארד שלב ד', כאשר תגיע העיר לריבוע מיליון תושבים. ההשקעה המצטברת בעיר, במונחי הלירה של היום, תהיה, לדעת המתכננים, 7.677 מיליארד.

שר האוצר, וגם שרים אחרים, היו ודאי מוחים בתוקף נגד תכנית, המחייבת את המדינה לקושקעות גדולות בעיר מעבר לקו הירוק, שעה שעיירות פיתוח לא מעטות עומדות לפני התמוטטות. אפשר אולי גם להזות על הצורך הפוליטי בהתיישבות מאסיבית דווקא בפיתחת רפיח. האם פירוש הדבר, שעד לאזור זה יש ראל לא תותר על שטחים בשום מהיר, ומהפיתחה מערבה פתוח הכל למשא ומתן? יכול מישהו לטעון, שתכנית העיר מבטאת, בעצם, תפיסה „ימית“ למדי לגבי עתיד הגבול עם מצרים.

אך טענות אלה לא יועלו. שר הבטחון, אף שהוא תומך בפה מלא ברעיון שמאחורי הצעת „ימית“ ומעדיף אותה, כנראה, על פני הצעות להקמת ישובים עירוניים במקומות אחרים (מעלה אדומים, למשל), החליט להתקף פלג הסימנים מצביעים על כך, שיוקם מרכז אזורי בפיתחת רפיח. קטן ממדים וקטן השקעה, מתי שובים שהסוכנות מורגלת בהקמתם. ברבות השנים אולי יתרחב המרכז לעיר, אולי לא. אם תכה הממשלה על ראש העיר ותאמר לה: גדלי, ספק אם תעשה זאת לפי תכנית נאה וסדורה כזו של ימית. אך כך מתנהלים הדברים.

מכל מקום, בממשלה לא תעלה — קרוב לוודאי — תכנית „ימית“ בעתיד הנראה לעין. במקומה יקמו את המרכז האזורי של החלקה להתיישבות, ילכו בקטרינות, אבל גרמה, כי מה שרצוי היה ללמוד מפרשת התכנית שנכתבה נדפסה ונגנזה הוא, שלפני שניגשים לתכניות יומרניות בכל אזור מעבר לקו הירוק מוטב שי תקבע הממשלה מדיניות העדפות ברורה בנושא זה. למותר לציין, שלמוסרה שכל זה אין שום סיכוי להישקל.